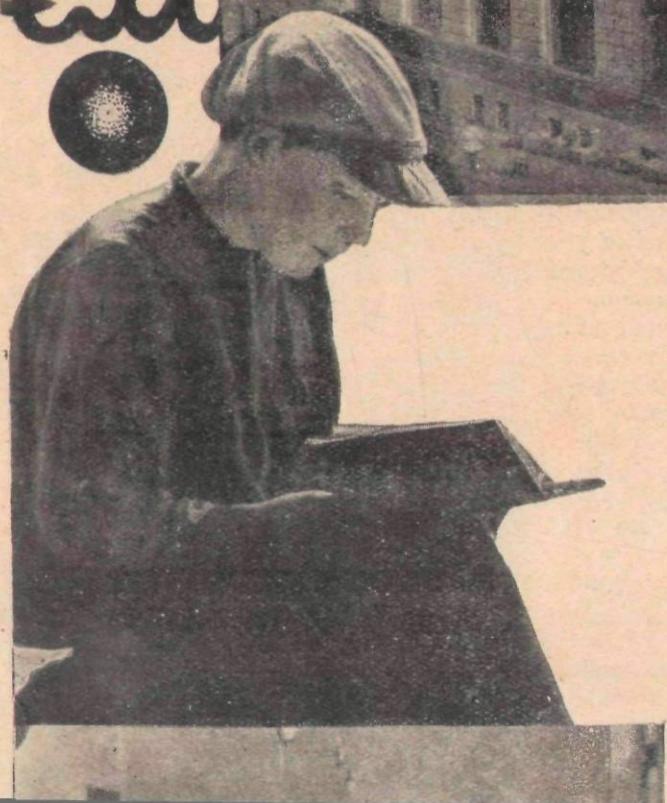
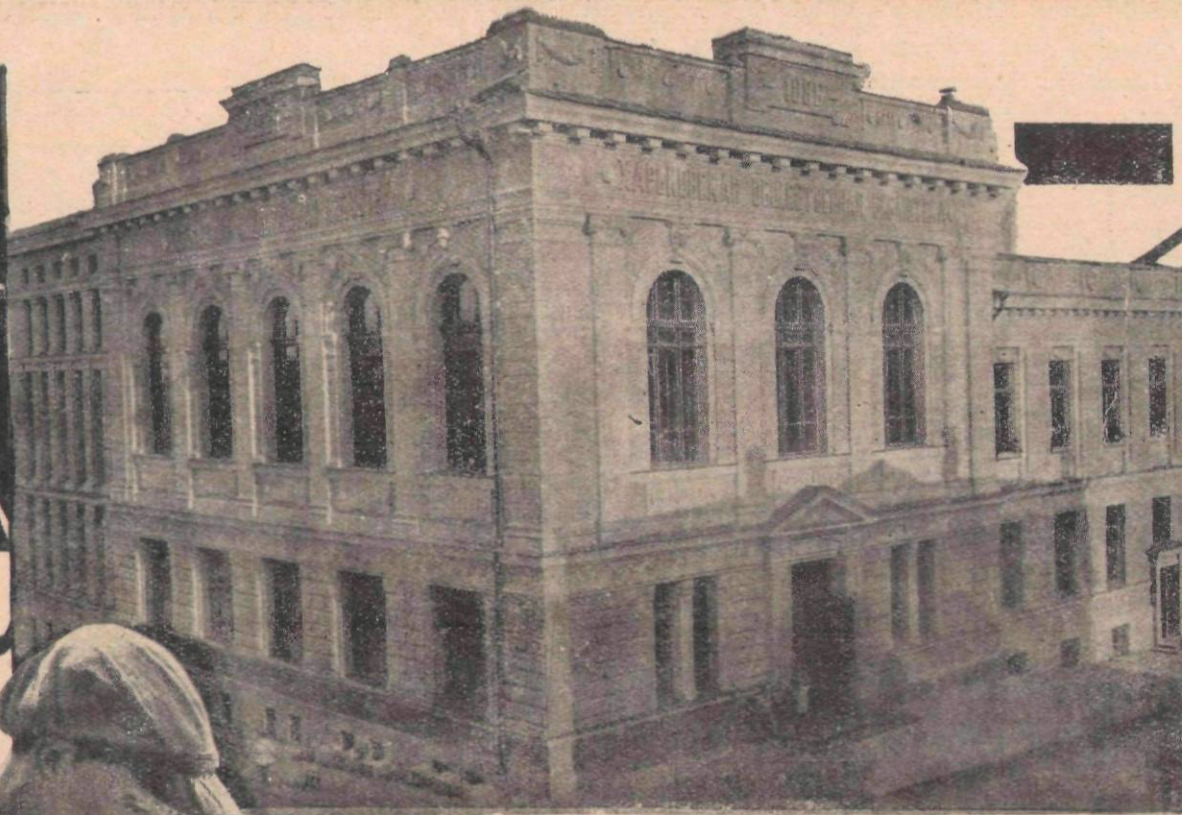

ЧИТАЮ

ВІСНИК

Нарис олівцем Г. Шпітерса

...ПОВЗ овальні столи, оточені живописом з людських постатей, простяглася сорочка із слідами фабричної копоти і стала коло перегородки, нивши невеличку групу дожидальників...

Хвили через п'ять рукав синьої сорочки, в свою чергу, простягся до стіни перегородкою, і на столі прибавився ще один листок: „бажано взнати головних творчих рефлексологів та їхні номери“.

Співробітниця консультаційного відділу, побачивши незграбні літери нової заявки, запитала подавця листка:

— Ви, товаришу, вже читали що небудь з рефлексології?

— Ні, я тільки чув про де-які її досягнення від лектора інституту ширення родознавства... А тепер ось хотілося б докладніше взнати цю науку, пояснив оману науки парубок в синій сорочці.

— Добре... Почекайте кілька хвилин: ми підшукаємо для вас популярної рефлексології...

І підшукують. Одному треба літературу про Єсеніна за останні місяці. Другому цікавить список газетно-журнальних статей про партійну опозицію. Третьому треба знати назви періодичних видань, де пишеться про бетон; четвертому треба певної книги, „пропущеної“ в звичайнім алфавітнім каталозі; п'яте б'ється, „сенсу життя“, тоді як шосте хоче розв'язати менш складне питання—як вписати комсомолу... Де-хто приходить сюди, до консультаційного відділу Харківської міської Бібліотеки, щоб знати, як позбутися боюсти прилюдних ораторських виступів, як вилічитись від нещасного „фатального“ кохання... І кожне знаходить тут потрібні йому словаки, вказівки, поради, згодом...

Угорі — громадська бібліотека ім. Короленка в Харкові. Протягом кількох десятків років в цьому будинку існує бібліотека найбагатіша, можливо, на всю Україну найціннішими книжками усіх галузей науки. Здобула собі освіту тут, виховання не одна тисяча юнацьких сил.

Нижче — хлопчисько захопився книжкою. Бнизу — читальня читальня дитячого відділу громадської бібліотеки.

...ПОВЗ овальні столи, оточені живоплотом з людських постатей, простягли синя сорочка із слідами фабричної копоти і стала коло перегородки, нивши невеличку групу дожидальників...

Хвили через п'ять рукав синьої сорочки, в свою чергу, простягся до перегородкою, і на столі прибавився ще один листок: «бажано взнати головних творчих рефлексологів їхні номери».

Співробітниця консультаційного відділу, побачивши незграбні літери нової заявки, запитала подавця листка:

— Ви, товаришу, вже читали що небудь з рефлексології?

— Ні, я тільки чув про де-які її досягнення від лектора інституту ширення родознавства... А тепер ось хотілося б докладніше взнати цю науку, пояснив овал науки парубок в синій сорочці.

— Добре... Почекайте кілька хвилин: ми підшукаємо для вас популярної рефлексології...

І підшукують. Одному треба літературу про Есеніна за останні місяці. Другому цікавить список газетно-журнальних статей про партійну опозицію. Третьому треба знати назви періодичних видань, де пишеться про бетон; четвертому треба знати певної книги, «пропущеної» в звичайнім алфавітнім каталозі; п'яте б'ється, шукати «сенсу життя», тоді як шосте хоче розв'язати менш складне питання — як вписатися в комсомолу... Де-хто приходить сюди, до консультаційного відділу Харківської міської Бібліотеки, щоб знати, як позбутися боясти прилюдних ораторських виступів, як вилітити від нещасного «фатального» кохання...

І кожне знаходить тут потрібні йому справки, вказівки, поради, спочуття. Справа «книжного характеру» розв'язуються тут же за поміччю предметного каталогу.

Каталог цей заведено останніми роками. Скласти його була пекельна і марудна робота. Зате тепер досить переглянути відповідні картки, щоб за якісь пів-години вибрати потрібні бібліотечні номери мало не сотні друкованих джерел якого хоч питання науки, мистецтва, суспільного життя...

Питання «особистого характеру», між якими частенько бувають цілком інтимні, не лишаються без відповіді, бо в консультації працюють люди — фанатики свого діла, за всяку ціну постараються дати — писану чи устну відповідь на запит.

Та не тільки в консультаційнім відділі робиться усе, щоб задовольнити клієнтів: робиться в усіх відділах громадської бібліотеки, часом навіть з зайвою «церемонністю» (і «нецеремонністю» клієнтів)...

От, наприклад, частина помешкання з овальними столами, про які згадано на початку нариса. За столами цими сидять абоненти і перегортають алфавітні каталоги, проплені до столів. Де-кому не вистачає терпіння вибрати з каталогу десяток номерів бажаних йому книг (треба виписати не дві книги, які видається що-разу, а далеко більше, бо багато книг може бути в цей час «на руках»). Тому що-п'ять хвилин який небудь терплячий абонент схоплюється зза столу й йде до перегородки, звідки видаються книги до дому.

— Дайте, будь ласка, подивитися оті книжки, що лежать от там... Може я знайду виберу...

— А чому не по списку? — цікавляться за перегородкою.

— Оливець на службі забув, а пер у вас не вистачає...

Абонентові не перечать: з довгого досвіду знають бо, що коли такій людині випонуєш бібліотечний оливець, він усе одно знайде якусь іншу витівку, щоб не пошукати списку...

— Тут нічого підходящого немає, — повертає абонент купу поданих йому для вибору книг. — Дайте, спасибі вам, оті, що ліворуч...

Даютъ. Через дві-три хвилини знову:

— І тут нічого немає цікавого. Чи не можна б подивитися тої, що за вами шухляди?..

Можна, звичайно. Завжди можна числити на чемність тендитної дівчини, що кілька разів що-дня піднімати й перекладати з місця на місце важкі купи книг, що лежать на дом, і періодичних видань.

* * *

Може читачі чекають від мене опису діяльності столичної бібліотеки...

Марна річ, бо на двох сторінках, що відлила мені редакція, описати її не можна. Двох сторінок не опишеш того, що міститься в 7-ми поверхах бібліотеки ім. Короленка 350.000 томів книг, численних автографів знаменитих людей, цінних рукописів. Не кажеш про зацікавлення наукових організацій Венецуели, Нью-Йорка, Австралії, Га...

країні культурно-освітньою діяльністю нашої бібліотеки, що здійснюється регулярним листуванням їх з Харківською громадською бібліотекою. Не перекажеш характерних рис діяльності нашого закладу. На це є окремі монографії.

Із речі, таку монографію вже готується. Вона вийде до сорокалітнього ювілею бібліотеки, що буде через пів-року.

Вона обмежусь кількома штрихами.

Нам засідання літературного гуртка проводиться одним із співробітників бібліотеки. Учасники—діти і підлітки від 10 до 16 років. Ні шум аероплану вгорі, ні галасливих не можуть одтягти уваги від доповідача хлопця років 13-ти, який, з захопленням, жестикулюючи, розповідає про повість Муйжеля „До нового життя“. Підкреслюючи Боріну—героя оповідання—турботу за матір'ю, доповідач полишає на перший план характер взагалі і про інших героїв оповідання не згадує.

Хто хоче доповнити те, що сказав доповідач, питає слухачів керівник гуртка.

Слухачів—скільки вгодно. Одні гадають, що підкреслити важливість того, як Боря виконує роботу і... полюбив трусиків; інші звертають увагу на рису, що імпонує героїчним героям оповідання—на правила „один за всіх і всі за

один“, а ти, Марусенько, що скажеш?— питає керівник висловитися одну з ма- леньких слухачок.

На несподіваного питання дівчинка червоніє. Але вона зовсім не від того, щоб висловити свою гадку.

Товариші, промовці забули про Кольку!—нагадує заявляє Маруся, а про Кольку не було сказано, бо він—Борін приятель...— хоче вчитися й шанувати свого приятеля, бо він учений..

Колька все сміється, він—придуркуватий, каже хтось із слухачів.

Цей репліки повстає підліток Таня. Авторитетно пояснює:

Колька зовсім не придурковатий. Він сміється тим, що добрий. Він не хоче заглушити свою образу від невдалого життя...

Після закінчення літературно-критичного засідання, що покидаємо ми засідання, й підемо туди, де видають дітям книги до дому. Тут сидять абоненти і персоналу, що обслуговує їх, серед таблиць, діаграм

і відчитів про роботу дитячого відділу, ми побачимо купу листків з „рецензіями“ школярів І-ї ступені на прочитані книги.

Ось, наприклад, „рецензія“ Аліка Прокурніна на книжку Рубакіна „На пловучій кризі“. „Мне нравится особенно гл. 5-а „На волосок от смерти“ пише 5-ти літній рецензент, „потому что там говорится об опасностях, а это интересно. Потом мне очень хотелось бы покататься на „каях“, так хорошо это описано“.

Не менш цікавий, правда, з іншого погляду, і такий документ, що надійшов до адміністрації дитячого відділу: „Коли видаватимете товсті книги, одяв писатиму з великими подробицями і радо, а коли тонкі, то писатиму в кількох словах і без охоти.—Сомів“.

Багато цінних документів, що відбивають духовно-емоціональне життя людей дитячого віку, чекає в цій кімнаті наукового дослідження і обробки силами хоч би самого Харківського психо-неврологічного інституту.

* * *

... Люде і книги.

Про книги сказав Герцен, що вони „заповіт одного покоління другому“. Неточно. Очевидно, „Іскандер“ не міг в той час оцінити в повній мірі ролі книги в житті людства.

Доживи він до теперішнього часу, до часу, коли рухомий фонд столичної бібліотеки не в силі задовольняти потреби своїх читачів фабрично-заводських підприємств, домівкомун, військових частин і різноманітних установ Харкова й передмість його; коли в читальну залу цієї бібліотеки щодня тягнеться з близьких і далеких вулиць і з окраїн столиці 500-700, а то 900 душ читачів—студентів і робітників, червоноармійців і робітниць, висококваліфікованих фахівців і малописьменних кур'єрів та двірників;—доживи Герцен до наших днів, коли одна частина наших книг виконує своє звичайне завдання художньо-літературного виховання на рідних мас, а друга—почина виконувати бойове завдання доби—зробити з людей від рала піонерів та організаторів нової небувалої в історії культури розкріпощеної людськості,—Герцен, напевно, міг би вигукати з нами:

— Книги—це підпора могутності!

Книжкові полиці